

Eumedion behartigt de belangen van de bij haar aangesloten institutionele beleggers op het terrein van corporate governance van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. Eumedion stelt zich ten doel het vanuit de verantwoordelijkheid van in Nederland gevestigde institutionele beleggers onderhouden en doorontwikkelen van goede corporate governance en het bevorderen van de acceptatie en naleving van standaarden hiervan door beursgenoteerde ondernemingen en institutionele beleggers (met name in Nederland en Europa).

Eumedion tracht dit doel onder meer te bereiken door:

- het bevorderen van overleg tussen institutionele beleggers onderling en met beursgenoteerde vennootschappen en hun representatieve organisaties;
- overleg met de Nederlandse overheid, instellingen van de Europese Unie, andere relevante autoriteiten en brancheorganisaties;
- het beïnvloeden van wet- en regelgeving;
- dienstverlening op het terrein van corporate governance aan haar deelnemers;

F&C onderschrijft deze doelstellingen van Eumedion en draagt actief bij tot het realiseren daarvan door zitting te nemen in zowel het Algemeen Bestuur als in de beleggingscommissie van Eumedion.

Eumedion: 10 'best practices'

Eumedion heeft haar deelnemers handvatten gegeven om invulling te geven aan betrokken aandeelhouderschap. Zij heeft daartoe tien richtlijnen 'best practices' opgesteld die betrekking hebben op het volgen van de Nederlandse ondernemingen waarin wordt belegd, het aangaan van een dialoog met deze ondernemingen en het uitoefenen van het stemrecht in aandeelhoudersvergaderingen (AVA's).

De 'best practices' treden op 1 januari 2012 in werking en hierbij geldt de 'pas toe of leg uit'-regel: van Eumedion-deelnemers wordt verwacht dat zij vanaf boekjaar 2012 publiekelijk transparant maken in hoeverre zij deze richtlijnen toepassen en zo niet, waarom niet.

Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen alsook de cliënten en deelnemers van de institutionele beleggers die bij Eumedion zijn aangesloten, kunnen zo op een transparante manier zien op welke wijze invulling wordt gegeven aan betrokken en verantwoord aandeelhouderschap.

F&C bekrachtigt deze 10 'best practices' en is van mening dat iedere vermogensbezitter (ongeacht de omvang van het belegd vermogen) proactief de dialoog dient aan te gaan met ondernemingen waarin belegd wordt. Deze 'best practices' moeten dan ook verder reiken dan Nederlandse institutionele beleggers en buitenlandse partijen die beleggen in Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen.

F&C bevestigt dat haar beleid in lijn is met deze Eumedion code alsook met de Stewardship code, het Britse equivalent van deze richtlijnen.

Met dit document verwoordt F&C op welke wijze F&C's dienstverlening institutionele beleggers in staat stelt de 10 'best practices' voor betrokken aandeelhouderschap in de praktijk te brengen.

Best practice 1

Eumedion-deelnemers monitoren de Nederlandse vennootschappen waarin zij beleggen.

In 2000 heeft F&C onder de naam Responsible Engagement Overlay (**reo**[®]) een unieke benadering geïntroduceerd om het maatschappelijk verantwoord bewustzijn onder institutionele beleggers te vergroten.

reo[®] vormt een overlay dat op elk mandaat kan worden toegepast, onafhankelijk van welke vermogensbeheerder het geld beheert.

Met **reo**[®] gaat F&C wereldwijd op een constructieve manier de dialoog aan met de ondernemingen waarin wordt belegd. Uitgangspunt voor de dialoog is de prestaties te versterken door verbeteringen door te voeren op aspecten als corporate governance, de maatschappij en het milieu binnen de bedrijfsvoering.

Het uiteindelijke doel van F&C is het voor cliënten creëren en veiligstellen van de aandeelhouderswaarde op de lange termijn.

Eumedion's 10 'best practices'

F&C is van mening dat vele aspecten van corporate governance universeel zijn, maar dat hier in de praktijk op diverse manieren invulling aan wordt gegeven. F&C houdt rekening met de verschillen tussen de diverse regio's, die tot uiting komen in zaken als economische ontwikkeling, eigenaarschap, lokale regimes en wet- en regelgeving.

F&C stuurt dan ook ieder jaar naast een generieke handleiding voor corporate governance, 16 regio-specifieke corporate-governancerichtlijnen (waaronder één specifiek voor Nederland). Deze handleiding verwoordt F&C's verwachtingen op het gebied van corporate governance voor Nederlandse ondernemingen waarin wordt belegd en de wijze waarop F&C invulling geeft aan haar stemrecht.

Op jaarbasis toetst F&C deze richtlijnen aan actuele wet- en regelgeving en stuurt deze vervolgens aan alle ondernemingen waarin wordt belegd. Tot slot worden zowel de generieke als regio-specifieke richtlijnen op de website geplaatst.

Verantwoording over de monitoring wordt via gedetailleerde rapportages afgelegd (zoals ook onder best practices 2,6 en 8).

Best practice 2

Eumedion-deelnemers hebben een duidelijk beleid met betrekking tot de uitoefening van hun aandeelhoudersrechten; daaronder kunnen het aangaan van een dialoog met de Nederlandse beursvennootschappen en andere engagementactiviteiten vallen. Zij brengen ten minste één keer per jaar verslag uit van de uitvoering van hun beleid.

F&C's Governance & Sustainable Investments team, één van de grootste en meest ervaren teams in Europa, onderzoekt 9 thema's op het gebied van mens, milieu en maatschappij.

Milieu

- Klimaatverandering
- Ecosysteemdiensten
- Milieubeheer

Governance

- Goed ondernemingsbestuur
- Bedrijfsethiek
- Duurzaamheidsbeheer en -verslaglegging

Maatschappij

- Gezondheidszorg
- Arbeidsomstandigheden
- Mensenrechten

Op jaarbasis worden - aan de hand van actuele thema's in combinatie met die ondernemingen / sectoren die het meest risico lopen - de prioriteiten op het gebied van engagement vastgesteld. De definitieve prioriteitenlijst wordt vastgesteld nadat ook cliënten hun input hebben geleverd.

Over de ontplooidde engagementactiviteiten en de behaalde mijlpalen ('milestones') wordt op kwartaal- en jaarbasis in klantspecifieke rapportages verslag gedaan. Ook wordt over actuele thema's via nieuwsbrieven gerapporteerd.

Best practice 3

Eumedion-deelnemers hebben een duidelijk beleid inzake het omgaan met situaties waarin het niet lukt de ondernemingsleiding van de Nederlandse beursvennootschap waarin zij beleggen te overtuigen van hun standpunten en meningsverschillen tussen de ondernemingsleiding van deze vennootschap en de aandeelhouders onopgelost blijven.

Het voeren van een dialoog is volgens F&C de beste manier om de aandeelhouderswaarde op de lange termijn te waarborgen. F&C is van mening dat door te desinvesteren, er geen mogelijkheid meer is om invloed uit te oefenen op de bedrijfsvoering van de betreffende ondernemingen. Desalniettemin kunnen in overleg met klanten criteria worden opgesteld op basis waarvan gedesinvesteerd wordt.

Bovendien zal F&C in de gevallen waar het niet lukt de ondernemingsleiding te overtuigen van haar standpunten, het stemrecht gebruiken om tijdens aandeelhoudersvergaderingen aandeelhoudersmoties in te dienen.

Best practice 4

In voorkomende gevallen zijn Eumedion-deelnemers bereid om gezamenlijk met andere Eumedion-deelnemers en andere beleggers op te trekken.

F&C is van mening dat het soms de effectiviteit van de engagementactiviteiten ten goede komt om via een gecoördineerde aanpak samen te werken met andere institutionele beleggers. Het is dan ook zeer belangrijk om over de hele wereld actief deel te nemen aan samenwerkingsverbanden van beleggers en/of samen te werken met overheden en toezichthouders.

Institutionele beleggers geven aan welk beleid de duurzaamheidsprestaties verbetert en tegelijkertijd de concurrentieomgeving alsook de aandeelhouderswaarde ten goede komt. Natuurlijk zijn er altijd ondernemingen die verder kijken dan hun neus lang is en die vrijwillig het initiatief nemen in kwesties als klimaatverandering, corruptie of arbeidsomstandigheden. Toch verandert er vaak pas echt iets als de wet- en regelgeving voor een gelijk speelveld zorgt.

F&C onderschrijft de doelstellingen van Eumedion en draagt actief bij tot het gezamenlijk realiseren daarvan door zitting te nemen in zowel het Algemeen Bestuur als in de beleggingscommissie van Eumedion. Ook is F&C mede-oprichter en ondertekenaar van de Principles for Responsible Investments van de Verenigde Naties (VN PRI).

Andere netwerken waar F&C lid van is, zijn bijvoorbeeld: FTSE4Good, European Social Investment Forum (EuroSIF), Britse stuurgroep Global Compact van de VN, International Roundtable on Executive Compensation, Institutional Investor Group on Climate Change (IIGCC), Global Reporting Initiative (GRI), Pharma Futures (internationaal) en Human Rights Watch. Een volledige lijst van samenwerkingsverbanden en netwerken waarin F&C actief is, wordt op de website gepubliceerd.

Best practice 5

Institutionele beleggers kunnen andere, zakelijke relaties hebben met de Nederlandse beursvennootschappen waarin zij beleggen dan alleen de aandeelhoudersrelatie. Eumedion-deelnemers nemen maatregelen om tegenstrijdige belangen die voortvloeien uit deze verschillende rollen te verminderen. Eumedion-deelnemers hebben voor hun handelen duidelijke en robuuste procedures voor het geval zich verschillende of strijdige belangen voordoen. De procedures worden openbaar gemaakt. Materiële tegenstrijdige belangen worden meegedeeld aan de betreffende institutionele cliënten.

F&C heeft een gedetailleerd beleid om belangenverstremming te voorkomen. Dit beleid beschrijft de gebieden waar belangenverstremming kan ontstaan en de wijze waarop dit kan worden voorkomen. Ook wordt aangegeven hoe medewerkers moeten handelen in het geval van belangenverstremming en de wijze waarop intern gerapporteerd dient te worden.

Best practice 6

Eumedion-deelnemers hebben een duidelijk stembeleid en maken dit beleid openbaar. Zij doen ten minste één keer per jaar verslag van de uitvoering van het stembeleid.

F&C stuurt ieder jaar naast een generieke handleiding voor corporate governance, 16 regio-specifieke corporate governance richtlijnen (waaronder één specifiek voor Nederland). De richtlijnen verwoorden F&C's verwachtingen op het gebied van corporate governance voor Nederlandse ondernemingen waarin wordt belegd en verwoordt de wijze waarop F&C invulling geeft aan haar stemrecht. Op jaarbasis toetst F&C deze richtlijnen aan actuele wet- en regelgeving en stuurt deze aan alle ondernemingen waarin wordt belegd. Vervolgens worden zowel de generieke als regio-specifieke richtlijnen op de website geplaatst.

Op kwartaal- en jaarbasis wordt via klantspecifieke rapportages gedetailleerd verslag gedaan hoe er op holdingniveau gestemd is. Daarnaast wordt eveneens op kwartaalbasis in publieke rapportages op hoofdlijnen aangegeven hoe F&C invulling heeft gegeven aan haar stemrecht. Deze publieke rapportages worden gepubliceerd op F&C's website.

Best practice 7

Eumedion-deelnemers brengen op alle aandelen die zij in Nederlandse vennootschappen houden een geïnformeerde stem uit tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van de desbetreffende vennootschappen. In het geval de Eumedion-deelnemer zich onthoudt van stemming of tegen een bestuursvoorstel stemt, verschaft de Eumedion-deelnemer uit zichzelf dan wel op aanvraag van de betreffende vennootschap aan de ondernemingsleiding een gemotiveerde uitleg van dit stemgedrag.

Uitoefening van stemrecht vormt een integraal onderdeel van de stimulering van goed ondernemingsbestuur. F&C oefent dat stemrecht uit op alle aangehouden beleggingen.

Onder de titel "Votes against Management" wordt iedere tegenstem door F&C nader aan het management toegelicht via een formele brief. F&C is van mening dat een formele brief met een gedetailleerde uitleg waarom een tegenstem is uitgebracht, deze stem meer kracht bijzet. Ook biedt het de onderneming de gelegenheid te reageren en kan op deze wijze de dialoog gestart danwel gecontinueerd worden.

Best practice 8

Eumedion-deelnemers maken ten minste één maal per kwartaal openbaar hoe ze hebben gestemd op de aandelen in de Nederlandse beursvennootschappen waarin zij beleggen.

Op kwartaal- en jaarbasis wordt via klantspecifieke rapportages gedetailleerd verslag gedaan hoe er op holdingniveau gestemd is. Daarnaast wordt eveneens op kwartaalbasis in publieke rapportages op hoofdlijnen aangegeven hoe F&C invulling heeft gegeven aan haar stemrecht. Deze publieke rapportages worden op F&C's website geplaatst.

Best practice 9

Eumedion-deelnemers betrekken aspecten op het terrein van milieu- en sociaal beleid en van governance bij hun beleid inzake de uitoefening van hun aandeelhoudersrechten. Onder dit beleid kunnen het aangaan van een dialoog met de Nederlandse beursvennootschappen en andere engagementactiviteiten vallen.

De F&C *reo*[®]-dienstverlening bevordert beter risicobeheer bij ondernemingen door een geïntegreerde visie op alle duurzaamheidsfactoren (milieu, maatschappij en corporate governance) die het bedrijfsresultaat wezenlijk kunnen beïnvloeden. F&C gaat in alle sectoren en over de hele wereld actief de dialoog aan.

Beleggers die de Principles for Responsible Investments van de Verenigde Naties onderschrijven, kunnen door middel van de F&C *reo*[®]-dienstverlening zeker stellen dat in hun beleggingsportefeuilles alle duurzaamheidskwesties meewegen.

Best practice 10

Eumedion-deelnemers lenen geen aandelen in voor enkel en alleen het uitoefenen van het stemrecht op deze aandelen. Zij overwegen hun uitgeleende aandelen vóór de stemregistratiedatum van de betreffende aandeelhoudersvergadering van de betreffende Nederlandse beursvennootschap terug te halen als de agenda van deze vergadering één of meer controversiële onderwerpen bevat.

F&C bevestigt dat het geen aandelen leent voor het uitoefenen van het stemrecht. F&C zal te allen tijde de afweging maken of uitgeleende aandelen voor de stemregistratiedatum van een aandeelhoudersvergadering teruggehaald worden. Dit is afhankelijk van de agendaonderwerpen van de betreffende aandeelhoudersvergadering.

F&C gaat voor goud

Het bieden van zeer succesvolle beleggingsoplossingen is slechts een onderdeel van ons dienstenpakket. Als gedreven vermogensbeheerders zijn we vastbesloten om koploper te worden op alle onderdelen in onze branche.

F&C werd in 2010 voor het vijfde jaar op rij onderscheiden met de 'Gouden Standaard' in de categorie Vermogensbeheer. Wij beschouwen dit als een bijzondere prestatie, temeer daar slechts enkele andere bedrijven het voorrecht hebben gehad om deze onderscheiding in ontvangst te nemen. De Gouden Standaard heeft tot doel om bedrijven in de schijnwerpers te zetten die zich in de financiële sector niet alleen op het gebied van dienstverlening onderscheiden, maar ook op vijf andere belangrijke aspecten, te weten:

Financiële kracht

Het vermogen om te voldoen aan de verwachtingen van de klant en die zelfs te overtreffen.

Expertise en ervaring

De beschikking over uitstekende expertise en geschiktheid als vermogensbeheerder.

Service

Het vermogen om op effectieve wijze een relatie met de klant op te bouwen en te onderhouden.

Fair value

Het vermogen om te bepalen of klanten waar voor hun geld krijgen.

Vertrouwen

Het vermogen om een vertrouwensrelatie met klanten op te bouwen. De "Gouden Standaard" is dan ook één van de moeilijkste en meest prestigieuze onderscheiding die in de financiële sector te ontvangen zijn.

Contact

Hoofdkantoor

Exchange House
Primrose Street
London EC2A 2NY
Tel: +44 (0)20 7628 8000

Kantoren

Duitsland

Tel: +49 (0) 69 308 55 098

Portugal

Tel: +351 (0) 21 003 3200

Hong Kong

Tel: +(852) 3965 3160

Verenigd Koninkrijk

Tel: +44 (0) 20 7011 4444

Ierland

Tel: +353 (0) 1 436 4000

Verenigde Staten

Tel: +1 (0) 617 426 9050

Nederland

Tel: +31 (0) 20 582 3000

Belangrijke informatie

De in dit document weergegeven informatie was bij F&C bekend op 30 september 2011, tenzij anders vermeld. Dit document is uitsluitend bedoeld voor professionele beleggers en dient niet te worden verstrekt aan niet-professionele beleggers. De informatie die verschaft wordt in dit document is alleen bedoeld ter informatie en dient niet te worden beschouwd als enige vorm van advies aan de ontvanger of lezer waar deze op mag of kan vertrouwen bij het nemen van beslissingen over het doen van investeringen, beleggingen of het aangaan van beleggingsovereenkomsten, noch betreft dit een aanbod om dergelijke transacties aan te gaan. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. De waarde van beleggingen kunnen fluctueren. Het is mogelijk dat beleggers hun inleg niet (volledig) terugkrijgen. Investeerdere dienen niet over te gaan tot het beleggen in financiële instrumenten indien zij niet bereid zijn om de risico's die hiermee gepaard kunnen gaan te accepteren. De merken F&C, F&C Monogram, FANDC, FandC en fandc zijn geregistreerde handelsnamen van F&C Asset Management Plc. Het recht op deze handelsnamen alsmede het gebruik daarvan is exclusief voorbehouden aan F&C Asset Management Plc. Dit document wordt uitgegeven door F&C Netherlands B.V., in Nederland gereguleerd door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) © Copyright F&C Netherlands B.V. 2011. F&C158 11/11.